

Пікун Л.В.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЖІНОЧИХ ПЕРСОНАЖІВ РОМАНУ М.ШЕЛЛІ "ФРАНКЕНШТЕЙН" У ЙОГО ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИХ ВЕРСІЯХ Д.КУНЦА

У межах креативного простору початку ХХІ ст. роман М.Шеллі "Франкенштейн, або Сучасний Прометей" має досить сучасне звучання. Цей твір став об'єктом чисельних наслідувань і дзеркально-ігрових модифікацій, серед яких є сучасна серія романів Д.Кунца та Е. Гормана "Франкенштейн: Місто ночі" (2005 р.) і Д.Кунца "Франкенштейн: Мертвий і живий" (2009 р.), "Франкенштейн: Загублені душі" (2010 р.). Літературознавці неодноразово звертались до аналізу роману М.Шеллі "Франкенштейн" (М.Праз, А.Мелор, В.Лессер, М.Спарк, Н.Дьяконова, О.Васильєва, О.Єлістратова, Н.Соловійова, Т.Потніцева, З.Воронова тощо), але до цього часу не було спроби інтерпретації твору з погляду його трансформації у його постмодерністських варіантах Д.Кунца. У контексті такої наукової проблеми цікавим видається порівняльний аналіз жіночих персонажів зазначених творів.

У романі "Франкенштейн" М.Шеллі змальовує образи жінок з погляду ставлення до них чоловіків. Літераторка змальовує жінку у типових для англійського суспільства ХІХ ст. стосунках у, а саме: у ролі нареченої (Кароліна Бофор, Елізабет і Софія), у ролі сестри (Елізабет, Августа Де Лесі, Маргарет Севіл) у ролі дружини (мати Віктора) та служниці (Жюстіна). Жінки в усіх цих іпостасях мають спільні риси. Вона вродлива, достатньо освічена, ніжна, віддана, здатна до самопожертви, надійна опора для чоловіка та родини й фізично крихка. Авторка підкреслює божественність жіночого походження в контексті християнської доктрини. М.Шеллі ставить на один рівень жінку і чоловіка. Попри те, що жінки у романі мають різне національне та соціальне походження, вони мають свободу у стосунках із чоловіками, не приховують свої почуття до чоловіка, якого вони кохають, проявляють не зовнішню, а внутрішню силу, знаходять кохання у чоловіків, яких вони кохають [2].

Д.Кунц підійшов по-своєму до композиції жіночих персонажів, поділивши їх на дві групи за походженням: Стару расу (Карсон О'Коннор – детектив відділу розслідування вбивств, майбутня дружина Майкла Меддісона; Віккі Чу – доглядальниця брата Карсон Арні, хлопця хворого на аутизм) і Нових людей (жінки створені Віктором Геліосом: Еріка Четверта, Еріка П'ята – дружини Віктора; Кристіна,

Гледа, Кассандра – служниці в будинку Віктора; Сінді Лавуелл і Джанет Гірто – клони вбивці; Ганні Алекто – водійка великого бульдозера, що втрамбує сміття на звалищі).

У цілому письменник-постмодерніст продовжує розглядати жінку в її соціальних стосунках дружини, сестри та служниці, додаючи до цього списку роль службовця. Жіночі персонажі Д.Кунца вродливі, достатньо освічені, кмітливі, віддані, здатні до ризику, надійні опори для чоловіка та родини. Жінка втрачає крихкість, а натомість отримує силу й активну життєву позицію, чим перевершує чоловіків. Між тим існує суттєва різниця між жінками народженими природнім шляхом і створених у резервуарах "Рук милосердя". Внутрішні якості останньої групи штучно створені згідно наукового інтересу Віктора Геліуса (тілесна довершеність і невразливість), особистої безпеки творця (програмування заборони знищення Віктора й відчуття вдячності та захоплення ним), їх професійного призначення (витривалість, слухняність, вірність, відсутність емоцій) й особистого естетичного смаку їх творця (показна краса кінозірки). Більш досконалими виявляються жінки найвищої категорії Альфа, до якої відносяться Еріки. Вони були наділені широким спектром емоцій і були здатні відчувати сором, ніжність та не таїти злоби. Попри це жінки знаходять невідомі й непередбачені Віктором ресурси та виходять з під його контролю. Таким ресурсом стає почуття материнства. Це відчуття перероджується в Д.Кунца на життєтворчу субстанцію, яка існує поза волею Віктора Геліуса. Еріка Четверта називала її Воскресителем, Девкаліон – Істотою, а найнижчі створіння Віктора називають її Мати всіх-з-ким-пішло-щось-не-так. Субстанція, об'єднуючи у собі чоловіче, жіноче і середнє начала, має домінуючу жіночу енергетику, подібну до роману М.Шеллі, яке випромінює заспокійливі хвилі, не втручається у свідомість. Органи почуттів сприймали її як "істоту неземної краси, яка дорівнюється, якщо не переважає, красі ангелів, краса ця і скромна, і велична, не просто зачаровує, але й надихає" [1, с.213].

Особливості трансформації жіночих персонажів "Франкенштейна" у постмодерністських версіях Д.Кунца відбувається через модифікацію роману-першоджерела М.Шеллі. Письменник-постмодерніст зводить персонажів до існуючого зразка, але привносить певну ступінь новизни або несподіванок. Д.Кунц коливається між відтворенням та руйнуванням образів свого художнього й естетичного досвіду прочитання роману М.Шеллі "Франкенштейн".

Література

1. Кунц Д. Франкенштейн: Мертвый и живой: пер. с англ. – М.: Эксмо, 2009. – 256 с.
2. Shelley M. Frankenstein. – Lnd. Etc.: Penguin Books, 1994. – 215 p.